

Anna Hadała - Skóra

Pozycja ustrojowa drugiej izby parlamentu w państwach federalnych

Streszczenie

Dwuzbowość (bikameralizm) jest jednym z głównych obszarów zainteresowania badaczy federalizmu. Badania dotyczą w szczególności izb drugich, które uznawane są za niezbędny element federalizmu, stanowiący ważną instytucję państwową. Głównym zadaniem drugich izb parlamentu jest ochrona partykularnych interesów części tworzących federację. Podmioty te, niezależnie od wielkości, stanowią zwykle równą reprezentację wszystkich części składowych lub reprezentację, która uzależniona jest od populacji danego regionu¹.

Problemem badawczym, będącym przedmiotem rozprawy jest pozycja ustrojowa drugiej izby parlamentu w państwach objętych zakresem naukowej analizy. Została ona dokonana na przykładzie trzech, uznanych za reprezentatywne federacji: Stanów Zjednoczonych Ameryki, Republiki Federalnej Niemiec oraz Federacji Rosyjskiej.

Rozprawa składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów merytorycznych, zakończenia oraz bibliografii.

W rozdziale pierwszym przedstawiono pojęcie bikameralizmu, czyli dwuzbowości parlamentu oraz klasyfikację drugich izb. Poruszono także kwestie dotyczące reprezentatywności oraz specyfiki wyboru członków drugiej izby parlamentu. Szczegółowo omówiono uwarunkowania odnoszące się do powyższych zagadnień w każdym z podanych analizie państw. Ostatnia część rozdziału zawiera charakterystykę struktury i organizacji wewnętrznej poddanych analizie izb drugich.

---

¹ A. Jackiewicz, *Konstytucyjne funkcje izb pierwszych parlamentów federalnych a zasada federalizmu w państwach europejskich*, Białystok 2019, s. 10., a także J. Jaskiernia, *Wprowadzenie do systemu państw federalnych*, [w:] *Problemy rozwoju federalizmu we współczesnym świecie*, red. J. Jaskiernia, Kielce 2009, s. 30-32.

W rozdziale drugim zaprezentowano genezę oraz historyczny rozwój instytucji drugiej izby parlamentu. Scharakteryzowano proces kształtowania się drugich izb na przestrzeni wieków w trzech poddanych analizie federacjach. Przedstawiono także elementy, które miały wpływ na specyfikę organizacji i funkcjonowania drugich izb w analizowanych państwach.

W rozdziale trzecim nakreślono kwestie dotyczące realizacji funkcji ustawodawczej przez drugie izby parlamentu. Punktem wyjścia jest analiza tej funkcji parlamentu. Zaprezentowano także poglądy przedstawicieli doktryny prawa konstytucyjnego dotyczące badanej materii. Przedstawiono pojęcie prawa inicjatywy ustawodawczej oraz charakterystykę etapów postępowania ustawodawczego. W ostatniej części rozdziału omówiono formy uczestnictwa drugiej izby parlamentu w procesie ustawodawczym w każdym z poddanych analizie państw.

W czwartym rozdziale ukazano unormowania obowiązujące w zakresie udziału drugiej izby parlamentu w wykonywaniu funkcji kontrolnej. Przedstawiono pojęcie i ogólną charakterystykę tej funkcji. Przywołano także różne definicje tego terminu, stworzone przez przedstawicieli doktryny prawa konstytucyjnego. Przybliżono kwestie kontroli parlamentarnej jako elementu szerokiego procesu podejmowania decyzji przez parlament. W końcowej części rozdziału zawarto charakterystykę form realizacji funkcji kontrolnej. Scharakteryzowano także środki tej kontroli w poddanych analizie państwach.

W ostatnim, piątym rozdziale zaprezentowane zostało pojęcie oraz ogólna charakterystyka funkcji kreacyjnej drugiej izby parlamentu. Ukazano poglądy przedstawicieli doktryny prawa konstytucyjnego dotyczące analizowanej materii. W sposób szczegółowy omówiono także kwestie dotyczące realizacji funkcji kreacyjnej w poddanych w dysertacji analizie federacjach.

Zakończenie stanowi podsumowanie przeprowadzonych w rozprawie analiz na temat pozycji ustrojowej drugiej izby parlamentu w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Republice Federalnej Niemiec oraz Federacji Rosyjskiej.